
Ζητήματα
Γεωπολιτικής και
Ασφάλειας στην
Ευρύτερη Μέση
Ανατολή

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Ζητήματα Γεωπολιτικής και Ασφάλειας στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Ζητήματα Γεωπολιτικής και Ασφάλειας στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα θα καλύψει ένα κενό που υπάρχει στην εκπαίδευση των Διεθνολόγων επιστημόνων, των Δημοσιογράφων, των στελεχών των Ενόπλων δυνάμεων αλλά και των Επιχειρήσεων, σχετικά με την αναγνώριση των εστιών ασταθείας και τους κινδύνους της ειρήνης και της σταθερότητας στον γεωγραφικό χώρο εντός του οποίου δρουν και επιχειρούν αλλά και τον οποίον εξετάζουν. Ο σκοπός του προγράμματος είναι να παρουσιαστεί μια επιστημονική Μεθοδολογία Γεωπολιτικής Αναλύσεως η οποία θα επιτρέπει τον εντοπισμό και την αναγνώριση των ανωτέρω προβλημάτων και εστιών αστάθειας στους τέσσερις τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας: Άμυνα/Ασφάλεια, Οικονομία, Πολιτική και Πολιτισμός/Πληροφορία. Να δημιουργήσει ένα Υπόδειγμα Προβλέψεως των τάσεων ανακατανομής της Ισχύος στο εξεταζόμενο γεωγραφικό Σύμπλοκο και ως προς τον εκάστοτε γεωπολιτικό παράγοντα. Να διευκρινίσει τις σημαντικές διαφορές αλλά και την συμπληρωματικότητα μεταξύ της Γεωπολιτικής Αναλύσεως και της Γεωστρατηγικής Συνθέσεως και να εφοδιάσει τον σπουδαστή με τα θεωρητικά εκείνα εργαλεία που θα του

επιτρέψουν να υλοποιήσει ο ίδιος την εκάστοτε Γεωπολιτική Ανάλυση ως προς τον Γεωπολιτικό Παράγοντα που τον ενδιαφέρει, χωρίς να υποπέσει στις παγίδες της προπαγάνδας και των ιδεοληψιών. Προϋποθέσεις οι οποίες αποτελούν την απαραίτητη βάση για οποιαδήποτε «ανάλυση κινδύνου». Σημαντική προσφορά του προγράμματος για την γνώση και κατανόηση της παρούσας διεθνούς συγκυρίας είναι η παρουσίαση των θεμελιωδών θεωρητικών και επιχειρησιακών δομών του Ισλαμιστικού κινήματος και η ανάλυση των θεμελιωδών αρχών του ισλάμ όπου αυτές «βασίζονται», πάντοτε κατά τους θεωρητικούς του ισλαμιστικού κινήματος.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **11 Θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα - Θεωρία και Μεθοδολογία της Σύγχρονης Συστημικής
Γεωπολιτικής Ανάλυσης

Διδακτική Ενότητα 1: Σχολές της Κλασικής Γεωπολιτικής (Γερμανική, Αγγλική, Γαλλική)

Η διδακτική αυτή ενότητα αποσκοπεί: i) να καταστήσει γνωστές στον σπουδαστή τη θεωρητική βάση και τα αντίστοιχα υποδείγματα των τριών θεμελιωδών σχολών της Γεωπολιτικής ii) να διαχωρίσει θεωρητικώς και σε επίπεδο εφαρμογών και σκοπιμοτήτων τις έννοιες της Γεωπολιτικής και της Γεωστρατηγικής και iii) να αντιληφθούν τις θεμελιώδεις επιστημολογικές δομές και απαιτήσεις συγκροτήσεως της Σύγχρονης Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν την Μεθοδολογία της και να την εφαρμόζουν σε οποιαδήποτε περίπτωση.

Διδακτική Ενότητα 2: Μεθοδολογία Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης-Μέρος Α΄: Επιστημολογική προσέγγιση και οι ορισμοί της

Η διδακτική αυτή ενότητα αποσκοπεί: i) στην παρουσίαση μιας -κατ' αρχήν- συνοπτικής και χρηστικής μεθοδολογίας Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως συνοδευόμενης και από ένα ενδεικτικό Παράδειγμα ώστε ο Σπουδαστής να δυνηθεί να περάσει, πρωτογενώς, στην κατηγορία του Χρήστη (Γεωπολιτικού Αναλυτή) και κατόπιν ii) στην εμβάθυνση -από μεθοδολογικής απόψεως- στην επιστημολογικώς θεμελιωμένη συγκρότηση της Σύγχρονης Γεωπολιτικής Αναλύσεως την βασιζόμενη στην λακατιανή (Imre Lakatos, [9η/11/1922 – 2α/02/1974]) πρόταση των Ερευνητικών Προγραμμάτων. Πρόταση, η οποία επιτρέπει αφενός μεν την “αποϊδεολογικοποίηση” της Γεωπολιτικής Αναλύσεως (όπως απαιτεί η αυστηρότητα της γεωπολιτικής προσεγγίσεως επιδιώκουσα να είναι ούτως ή άλλως, “επιστημονική” και όχι “πολιτική”) και αφετέρου επιτρέπει την αξιολόγηση της προοδευτικότητας/progressiveness (κατά Lakatos) των θεωριών του Ερευνητικού Προγράμματος της σύγχρονης Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως.

Διδακτική Ενότητα 3: Μεθοδολογία Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης-Μέρος Β΄: Σύνοψη-εφαρμογές

Η διδακτική αυτή ενότητα αποσκοπεί στην παρουσίαση εφαρμογών της συνοπτικής και χρηστικής μεθοδολογίας Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως μέσω εκτενούς ενδεικτικού Παραδείγματος αναφερομένου στο Γεωπολιτικό Σύμπλοκο της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής.

Διδακτική Ενότητα 4: Το Ισλάμ και τα Ισλάμ

Η διδακτική αυτή ενότητα αποσκοπεί: i) στην παρουσίαση των θεμελιωδών εννοιών του ενός, διαχρονικού και διστορικού Ισλάμ και των τοπικών διαφορετικών πολιτισμικών (και όχι θεολογικο-νομικών) μορφών του ii) στην ανάδειξη των διαφορών μεταξύ του ισλαμικού και του ισλαμιστικού στοιχείου iii) στην παρουσίαση και την κατανόηση των θεμελιωδών εννοιών του Γκεχάντ (Τζιχάντ) και των εργαλειακών εξτρεμιστικών του καταχρήσεων από το ισλαμιστικό κίνημα iv) στην διευκρίνιση του νεφελώδους ορολογικού και σημασιολογικού τοπίου του αναφερομένου στο αραβο-περσο-ισλαμιστικό φαινόμενο.

Διδακτική Ενότητα 5: Δομές και Μορφές του Ισλαμιστικού Κινήματος στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή

Στην πέμπτη ενότητα, εξετάζονται κατ' αρχήν τα Χαρακτηριστικά του σύγχρονου ισλαμικού κράτους και οι δύο βασικές αρχές του (Σούρα και Σαρήα), αλλά και συνοπτικώς τα σχίσματα (Σχολές) του Ισλάμ, όπως οι: Σουνιτισμός, Χαριζιτισμός, Σιιτισμός (Οι Δωδεκαδιστές, Οι Ζαϊδίτες, Οι Ισμαηλίτες ή

Εβδομιστές, Οι Δρούζοι, Οι Νιζαρίτες και οι Ασασίνοι, Οι Μουσταλίτες, Οι Νουζαϊρίτες ή Αλαουίτες) αλλά και οι Ισλαμιστικές Αδελφότητες και μεταγενέστεροι σχηματισμοί (Σουφισμός, Βαχαμισμός, Μαχντισμός, Σανουσιγισμός). Παρουσιάζονται επίσης οι βασικές αρχές του ισλαμικού τραπεζικού συστήματος και καταλήγει στην συστηματική παρουσίαση του Ισλαμιστικού Κινήματος, εντοπίζοντας την προέλευση και τις δομές και την ιδεολογία της ισλαμιστικής ιεροπολεμικής πρακτικής στον σουνιτικό και στο σιιτικό του κλάδο.

Μάθημα - Εισαγωγή στη γερμανική σχολή της Γεωπολιτικής: Η σκέψη του Friedrich Ratzel

Διδακτική Ενότητα 1: Η Πολιτική Γεωγραφία του Friedrich Ratzel και η σύγχρονη γεωπολιτική ανάλυση

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι – εκτός μίας επιβεβλημένης γενικής παρουσίασης των βιογραφικών στοιχείων του Friedrich Ratzel – η ανάδειξη των μεθοδολογικών προβλημάτων και απαιτήσεων της έρευνας γύρω από τον Ratzel, η επιστημολογική προσέγγιση ρατσελιανής Πολιτικής Γεωγραφίας και η ανάδειξη της επιρροής σε μεταγενέστερες γεωπολιτικές σχολές, ειδικότερα στην ελληνική Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση.

Διδακτική Ενότητα 2: Η περί του κράτους αντίληψη του Friedrich Ratzel και η Πολιτική Εθνογραφία

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η προσέγγιση της κρατικής οντότητας εκ μέρους του Ratzel, η ανάδειξη της σημασίας της πολιτικής οργάνωσης του χώρου και η ερμηνεία της χρήσης του όρου οργανισμός. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται περαιτέρω στην προτεινόμενη από τον Ratzel καθιέρωση μίας ιδιαίτερης επιστήμης, της Πολιτικής Εθνογραφίας, η οποία συνιστά δομικό συστατικό στοιχείο της Πολιτικής Γεωγραφίας και αντιστοιχεί στον Τέταρτο Πυλώνα γεωπολιτικής επιρροής της Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης.

Διδακτική Ενότητα 3: Η κατά τον Friedrich Ratzel προσέγγιση του Ανατολικού Ζητήματος

Στην τρίτη ενότητα θα παρουσιαστεί η ανάλυση του Friedrich Ratzel για το Ανατολικό Ζήτημα, με έμφαση στον έλεγχο των επιστημολογικών παρατηρήσεων, όπως αυτές διατυπώθηκαν στις δύο πρώτες ενότητες.

Μάθημα - Ζητήματα Γεωπολιτικής και Ασφάλειας από τις Εξελίξεις στον Διαστημικό Χώρο στο Σύμπλοκο Τουρκίας-Μέσης Ανατολής

Διδακτική Ενότητα 1: Γεωπολιτική του Διαστημικού Χώρου. Αρχές και Έννοιες

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εξοικείωση με τα στοιχεία και τις βασικές έννοιες του διαστημικού χώρου και της διαστημικής ισχύος καθώς και η κατανόηση των μεταβολών που προκαλείται ως προς την κατανομή ισχύος στους πυλώνες της γεωπολιτικής.

Οι μεταβολές αυτές αφορούν και επηρεάζουν τα εξής:

1. την προβολή ισχύος στην περιοχή με τα αντίστοιχα πολιτικά και οικονομικά οφέλη,
2. την χρήση τους σε στρατηγικό και τακτικό επίπεδο από τα Υπουργεία Άμυνας και Εξωτερικών καθώς και τις υπηρεσίες πληροφοριών, και
3. την βελτίωση του σχεδιασμού και της ικανότητας επίβλεψης άλλων κρατικών υπηρεσιών και υπουργείων όπως του Υπουργείου Υποδομών και Περιβάλλοντος.

Διδακτική Ενότητα 2: Η Γεωστρατηγική μέσω του Διαστημικού Χώρου Επιρροής των Υπερσυστημικών Δρώντων

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η αναγνώριση των διαστημικών δυνατοτήτων των εμπλεκόμενων υπερσυστημικών δρώντων και των επιρροών τους στην εξεταζόμενη περιοχή καθώς και η μελέτη της εφαρμογής των γεωστρατηγικών τους σχεδίων στην περιοχή με την υποστήριξη των διαστημικών συστημάτων.

Επίσης σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η γνωριμία με το διαστημικό πρόγραμμα και τα διαστημικά στοιχεία των υπερσυστημικών δρώντων καθώς και η γνωριμία με το κοινό διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ και του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού. Επιπροσθέτως παρουσιάζονται συμφωνίες χρήσης διαστημικών συστημάτων μέσω οργανισμών όπως το NATO καθώς και διμερείς ή πολυμερείς.

Διδακτική Ενότητα 3: Οι Ανερχόμενοι Διαστημικοί Δρώντες στο Σύστημα της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η αναγνώριση των στοιχείων που καθιστούν τα κράτη της εξεταζόμενης περιοχής ανερχόμενες Διαστημικές Δυνάμεις καθώς και η ποσοτικοποίηση και η συσχέτιση της με ποιοτικά χαρακτηριστικά των μεγεθών που προσδιορίζουν την ένταση με την οποία έκαστο κράτος εξ αυτών εμπλέκεται στον Διαστημικό Χώρο προκειμένου να ενισχύσει την γεωπολιτική του θέση.

Επίσης είναι η γνωριμία με το υπάρχον διαστημικό πρόγραμμα των τοπικών και περιφερειακών δυνάμεων και η συγκριτική κατάταξη τους καθώς και η αναγνώριση των αναγκών που καλύπτονται και των δυνατοτήτων που παρέχονται.

Μάθημα - Ισλάμ, Ιδεολογία και Πολιτική

Διδακτική Ενότητα 1: Ιδεολογικά ρεύματα τον 19ο αιώνα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

Η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα αποσκοπεί:

- A) να καταστήσει γνωστή στους σπουδαστές την μακρά πορεία του εκσυγχρονισμού/εκδυτικισμού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία,
- B) στην κατανόηση του ιδεολογικού υπόβαθρου των Μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ, υπό το πρίσμα της δυτικής οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής διεξόδου στην Οθωμανική αυτοκρατορία,
- Γ) να αντιληφθούν τις επιπτώσεις των Μεταρρυθμίσεων στις χριστιανικές εθνοτικές ομάδες και παράλληλα στους μουσουλμανικούς πληθυσμούς που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την γνώση της σύγχρονης ιστορίας της Τουρκίας,
- Δ) στην κατανόηση της διαμόρφωσης των ιδεολογικών ρευμάτων που αναπτύχθηκαν μεταξύ των μουσουλμανικών πληθυσμών κατά τον 19ο αιώνα και στις επιπτώσεις τους,
- Ε) να γνωρίζουν την ανάπτυξη του Ισλαμισμού/Πανισλαμισμού,
- ΣΤ) να γνωρίζουν την ανάπτυξη του Τουρκισμού/Παντουρκισμού που συνετέλεσαν στην ανάπτυξη της τουρκικής εθνικής ιδεολογίας και αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την γνώση της σύγχρονης ιστορίας της Τουρκίας.

Διδακτική Ενότητα 2: Η χρήση του Ισλάμ ως πολιτική ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

Η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα αποσκοπεί:

- A) να καταστήσει γνωστούς στους σπουδαστές την πρόσληψη του Ισλάμ στην Οθωμανική αυτοκρατορία,
- B) στην κατανόηση του ιδεολογικού υπόβαθρου του Ισλάμ υπό το πρίσμα της δυτικής οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής διεξόδου στην Οθωμανική αυτοκρατορία στη διαμόρφωση και την ανάπτυξη του,
- Γ) να γνωρίζουν τον θεσμό του οθωμανικού χαλιφάτου στη διαμόρφωση και διάδοση του ισλαμισμού και στη χρήση του ως παράμετρο της εξωτερικής του πολιτικής,
- Δ) να αντιληφθούν την πολιτικοποίηση της θρησκευτικής ταυτότητας του Ισλάμ από την κεντρική οθωμανική εξουσία και την εξέλιξη του ισλαμισμού ως πολιτικής ιδεολογίας,

Ε) να γνωρίζουν τη διάδοση του ισλαμισμού /πανισλαμισμού στην Οθωμανική αυτοκρατορία που συνετέλεσε στην ανάπτυξη της ιδεολογίας του Ισλάμ και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την γνώση του σύγχρονου Ισλάμ της Τουρκίας.

Διδακτική Ενότητα 3: Η πρόσληψη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στις δύο πρώτες δεκαετίες του σύγχρονου Τουρκικού Κράτους: Ιδεολογία, συνέχειες και ασυνέχειες στην Πολιτική

Η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα αποσκοπεί:

Α) να καταστήσει γνωστή στους σπουδαστές την εξέλιξη του σύγχρονου τουρκικού κράτους σε σχέση με τη διαχείριση της εικόνας της Οθωμανικής αυτοκρατορίας,

Β) στην κατανόηση της ιδεολογίας του κεμαλισμού και στη χρήση της από την κεντρική εξουσία στην Τουρκία,

Γ) να αντιληφθούν οι σπουδαστές τις κεμαλικές μεταρρυθμίσεις σε σχέση με τις προϋπάρχουσες δομές στην οθωμανική κοινωνία,

Δ) να γνωρίζουν οι σπουδαστές τις έννοιες της εκκοσμίκευσης και του κοσμικού κράτους που διαμορφώνονται στη Σύγχρονη Τουρκία συγκριτικά με τους προϋπάρχοντες ισλαμικούς θεσμούς,

Ε) να γνωρίζουν την ανάπτυξη του κεμαλισμού ως εθνικής ιδεολογίας που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την γνώση της σύγχρονης ιστορίας της Τουρκίας.

Μάθημα - Οικονομική και Γεωπολιτική

Διδακτική Ενότητα 1: Άνιση ανάπτυξη και Γεωπολιτική

Η πρώτη ενότητα του μαθήματος εισάγει τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη της ανάπτυξης και της μεγέθυνσης υπό το πρίσμα της θεωρίας άνισης ανάπτυξης. Η θεωρητική αυτή προσέγγιση, που καθίσταται σήμερα περισσότερο επίκαιρη λόγω της κρίσης εμπιστοσύνης στην ευρωζώνη και την αναβίωση του παλαιού διαχωρισμού της ευρωπαϊκής ηπείρου σε Βορρά και Νότο, αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για την μελέτη περιπτώσεων λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών και των οικονομικών, εμπορικών και πολιτικών συμμαχιών που αυτές επιλέγουν. Με τον τρόπο αυτό οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα εντοπίζουν την σημασία της γεω-οικονομικής (geo-economics) ως συμπληρωματικής προς την γεωπολιτική ανάλυση στην κατανόηση του σχηματισμού συμμαχιών και αντίπαλων «στρατοπέδων», την διεξαγωγή διαπραγματεύσεων, καθώς και του τρόπου λήψης αποφάσεων στα παγκόσμια fora.

Διδακτική Ενότητα 2: Διεθνές Εμπόριο, Άνιση Ανταλλαγή και Γεωπολιτική

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, σχετικά φτωχές (σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ) χώρες με πολύ υψηλούς –όμως– ρυθμούς μεγέθυνσης αναδεικνύονται σε περιφερειακές δυνάμεις,

ανταγωνιζόμενες τα κράτη που κυριάρχησαν μετά το τέλος του δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου που εμφανίζουν πλέον σημαντική κάμψη. Ο ανταγωνισμός αυτός εκδηλώνεται, μεταξύ άλλων, στην προσπάθεια εξασφάλισης οικονομικής και πολιτικής επιρροής και προβολής ισχύος (power projection) σε ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές, ενώ συχνά αφορά την εκμετάλλευση των διαθέσιμων πόρων λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών.

Σε αυτές τις συνθήκες, η θεωρητική προσέγγιση του διεθνούς εμπορίου υπό το πρίσμα της θεωρίας άνισης ανταλλαγής και άνισης ανάπτυξης αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την κατανόηση των σύγχρονων γεωπολιτικών ζητημάτων. Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος αποσκοπεί στο να εντοπίσει τα θεωρητικά υποδείγματα που αναλύουν τη σημασία του διεθνούς εμπορίου και να αποτυπώσει την εξέλιξη των διεθνών εμπορικών και πολιτικών σχέσεων μιας σειράς χωρών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Διδακτική Ενότητα 3: Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και Γεωπολιτική

Στην τρέχουσα ενότητα γίνεται εισαγωγή στη σημασία του σύγχρονου, διεθνοποιημένου, χρηματοπιστωτικού συστήματος στην αναπτυξιακή διαδικασία, κατά κύριο λόγο, των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Αφού αναλυθεί ο ρόλος του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος στην χρηματοδότηση λιγότερο ανεπτυγμένων οικονομιών θα γίνουν καλύτερα κατανοητές οι γεωπολιτικές επιπτώσεις από τις χρηματοδοτικές ροές κεφαλαίου προς γεωγραφικές περιοχές υψηλού ενδιαφέροντος. Για την πληρέστερη μελέτη των σύγχρονων ζητημάτων σχετικά με τις διεθνείς κινήσεις κεφαλαίων τα περιεχόμενα της ενότητας περιορίζονται στις επενδυτικές κινήσεις του ιδιωτικού τομέα, αλλά επεκτείνονται και στη μελέτη του ρόλου διεθνών οργανισμών (π.χ. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα) στην αντιμετώπιση των κρίσεων των αναπτυσσόμενων οικονομιών. Με τον τρόπο αυτό θα γίνει περισσότερο προφανής η σημασία της πρόσφατης αντιπαράθεσης σχετικά με την διαδικασία λήψης αποφάσεων στα πλαίσια διεθνών οργανισμών (κατανομή δικαιωμάτων ψήφου στο ΔΝΤ).

Διδακτική Ενότητα 4: Ενέργεια και ασφάλεια I

Η παρούσα ενότητα σκοπεύει στη μελέτη των βασικότερων σύγχρονων ζητημάτων ενεργειακής ασφάλειας. Αφού γίνει λεπτομερής περιγραφή της γεωγραφίας παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας, θα ακολουθήσει ιδιαίτερη αναφορά στις υπάρχουσες υποδομές για τη μεταφορά υδρογονανθράκων από τις χώρες-παραγωγούς στις χώρες-καταναλωτές. Η ανασκόπηση αυτή είναι αναγκαία ώστε να εντοπίσουμε τις γεωπολιτικές επιπτώσεις της παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, και να κατανοήσουμε καλύτερα τις πρόσφατες προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και μεμονωμένων κρατών-μελών της για ενεργειακή ασφάλεια.

Διδακτική Ενότητα 5: Ενέργεια και ασφάλεια II

Μετά την εξοκείωση με τις βασικές έννοιες της παραγωγής, μεταφοράς και κατανάλωσης ορυκτών πόρων, η παρούσα διδακτική ενότητα εντοπίζει τις μελλοντικές τάσεις στην παραγωγή και διάθεση ενέργειας, διεθνώς. Νέες τεχνολογίες εξόρυξης υδρογονανθράκων υπόσχονται μεγαλύτερες ποσότητες πρωτίστως φυσικού αερίου και δευτερευόντως πετρελαίου (shale gas, tight oil), καθιστώντας εμπορικά αξιοποιήσιμα νέα κοιτάσματα, αν και όχι πάντα σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές. Η ανεύρεση νέων κοιτασμάτων αλλάζει ριζικά τον χάρτη της παραγωγής και διάθεσης ενέργειας με σημαντικές γεωπολιτικές επιπτώσεις σε πολλές περιοχές του πλανήτη. Παράλληλα, τα μεσοπρόθεσμα σχέδια για επέκταση των υπαρχόντων δικτύων, καθώς και οι εναλλακτικοί μέθοδοι μεταφοράς, καθιστούν περισσότερο εφικτή την ενεργειακή ασφάλεια σε μία σειρά από χώρες με ελάχιστα ίδια ενεργειακά αποθέματα (π.χ. Ευρώπη, Ιαπωνία).

Διδακτική Ενότητα 6: Ν.Α. Μεσόγειος

Η Νοτιοανατολική Μεσόγειος αποτελεί τμήμα της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής, το οποίο ποτέ δεν παύει να απασχολεί τη διεθνή κοινότητα: Έχοντας αποτελέσει το πεδίο τεσσάρων αραβο-ισραηλινών συγκρούσεων (και την πρώτη ενεργειακή κρίση ως αποτέλεσμα μιας εξ αυτών), βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο μιας ακήρυχτης σύγκρουσης μεταξύ της Δύσης και του Ιράν (η ισλαμική επανάσταση του οποίου οδήγησε στη δεύτερη ενεργειακή κρίση) και δορυφόρων του σε Συρία και Λίβανο. Παράλληλα, η ανατροπή αυταρχικών καθεστώτων που αρχικά ενίσχυσε τις ελπίδες για περισσότερο δημοκρατική εκπροσώπηση στα Νότια σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελικά εξώθησε την Αίγυπτο (που έχει στον έλεγχο της τη διώρυγα του Σουέζ) και σε οικονομική κρίση. Στην τελευταία ενότητα του μαθήματος θα μελετήσουμε τα οικονομικά και πολιτικά αίτια που καθιστούν μία από τις λιγοστές εναλλακτικές επιλογές ενεργειακής ασφάλειας της ευρωπαϊκής ηπείρου, σε παράγοντα αστάθειας και ανησυχίας.

Μάθημα - Το Τουρκικό Ισλαμιστικό Κίνημα (Ευρώπη-Τουρκία)

Διδακτική Ενότητα 1: Το Τουρκικό Ισλαμιστικό Κίνημα στον 20 αιώνα (Ιδεολογία-Δομή)

Σκοπός αυτής της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιάσει την ιστορική και ιδεολογική εξέλιξη του ισλαμιστικού κινήματος στην περίοδο της Τουρκικής Δημοκρατίας (δηλαδή από το 1923 έως σήμερα). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάδειξη των ιδεολογικών χαρακτηριστικών καθώς και στην τυπολογία των δομών, των στόχων και της δράσεως των οργανώσεων του τουρκικού ισλαμιστικού κινήματος.

Διδακτική Ενότητα 2: Ισλαμιστικά Κόμματα και Οργανώσεις στην Σύγχρονη Τουρκία

Αυτή η ενότητα πραγματεύεται τα πολιτικά κόμματα και τις οργανώσεις του ισλαμιστικού κινήματος στην Τουρκική Δημοκρατία, χωρίς να παραλείψει να εξετάσει και το εξτρεμιστικό ισλαμιστικό κίνημα. Αναδεικνύονται οι φάσεις ανάπτυξης και τα πολιτικο-ιδεολογικά γνωρίσματα των τουρκικών ισλαμιστικών κομμάτων.

Διδακτική Ενότητα 3: Το Τουρκικό Ισλαμιστικό Κίνημα στην Ευρώπη

Η ενότητα παρουσιάζει τις δομές και την δράση του τουρκικού ισλαμιστικού κινήματος στην Δυτική Ευρώπη. Με επίκεντρο την Γερμανία, δίνεται έμφαση στις δραστηριότητες, στους στόχους και στην γεωπολιτική αξία του τουρκικού ισλαμιστικού κινήματος στην Δυτική Ευρώπη.

Μάθημα - Γλώσσα και εθνική ταυτότητα

Διδακτική Ενότητα 1: Γλώσσα και Εθνική ταυτότητα: Ταυτότητα, Εθνοτικός, Εθνικός, και Εθνοτική ομάδα

Στην παρούσα ενότητα στόχος μας είναι να εξετάσουμε κατά πρώτον την έννοια της ταυτότητας, και δη της συλλογικής ταυτότητας, και κατά δεύτερον τον τρόπο με τον οποίο παρεμβαίνει η γλώσσα στον καθορισμό της συλλογικής ταυτότητας και της εθνικής ταυτότητας. Ακολουθεί εξέταση των συνιστωσών εκείνων που καθορίζουν την έννοια της εθνοτικής ομάδας, έννοια η οποία προβληματίζει τους ερευνητές δεδομένου ότι ο καθορισμός αυτής εξαρτάται από τον προσδιορισμό της έννοιας της εθνότητας ή εθνοτικότητας, διευκρινίζοντας τις λεπτές αλλά ουσιαστικές αποχρώσεις των παράγωγων ή σύνθετων εννοιών και όρων που συνοδεύουν τις ανωτέρω πραγματικότητες.

Διδακτική Ενότητα 2: Εθνικότητα, Εθνική ταυτότητα και Γλώσσα

Βασική επιδίωξη της παρούσας ενότητας είναι τόσο να παρουσιαστεί η έννοια του “έθνους” σε αντιδιαστολή με την έννοια του “κράτους”, καθώς και να αναπτυχθούν οι έννοιες “εθνοτικότητα” και “εθνικότητα” προκειμένου να καταλήξουμε στον προσδιορισμό της έννοιας της “εθνικής ταυτότητας”. Επισημαίνεται η δυσκολία περιχαράκωσής της, λόγω του διττού χαρακτήρα της “εθνικής ταυτότητας”, του οφειλόμενου τόσο στα αντικειμενικά όσο και τα υποκειμενικά στοιχεία προσδιορισμού του και εξετάζεται ο ρόλος της “γλώσσας” ως ενός από τους παράγοντες διαμόρφωσης αυτής.

Διδακτική Ενότητα 3: Εθνικισμός, Εθνοτικότητα και Εθνικότητα και Γλώσσα. Μειονότητες και Γλώσσα

Βασική επιδίωξη της παρούσας ενότητας είναι να αποσαφηνίσουμε τόσο την έννοια του εθνικισμού αυτού καθαυτού, έννοια η οποία τελευταίως επανεμφανίζεται στο διεθνές προσκήνιο, όσο και τις περίπλοκες σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ αυτού και των εννοιών Εθνοτικότητα και Εθνικότητα (βλ. προηγούμενη ενότητα), με απώτερο στόχο την προσπάθεια καθορισμού της έννοιας της Μειονότητας, και δη της μειονοτικής ταυτότητας, της γλωσσικής μειονότητας και της μειονοτικής γλώσσας. Η εκπλήρωση του στόχου αυτού περνά μέσα από τον δίαυλο της εξέτασης του ρόλου της γλώσσας στην αφύπνιση του εθνικισμού καθώς και της έννοιας του γλωσσικού εθνικισμού.

Διδακτική Ενότητα 4: Ιστορικές μειονοτικές γλώσσες στην Ελλάδα

Στην παρούσα ενότητα στόχος μας είναι να αναδείξουμε την κοινωνική και πολιτική λειτουργία της γλώσσας στο πλαίσιο της ύπαρξης γλωσσικών μειονοτήτων και μειονοτικών γλωσσών. Για τον σκοπό αυτό θα εξετάσουμε τις γηγενείς γλωσσικές μειονότητες της Ελλάδας ως προς την ιστορία τους, την κοινωνιογλωσσική τους κατάσταση και τη βιωσιμότητά των γλωσσών τους. Απώτερος στόχος μας η εξέταση του γεωπολιτικού τους χαρακτήρα δεδομένου του ιδιότυπου προφίλ τους - από τις σπανιότερες περιπτώσεις διγλωσσίας στην Ευρώπη. Μελετώνται οι έξι ιστορικές μειονοτικές γλώσσες: η Αρωμουνική ή Κουτσοβλάχικη ή Βλάχικη, η Αρβανίτικη, η Σλαβομακεδονική, η Πομακική, η ελληνική Ρομανί και η Τουρκική.

Μάθημα - Μετάφραση και Γεωπολιτική

Διδακτική Ενότητα 1: Μετάφραση και Γεωπολιτική ή η Γεωπολιτική της Μετάφρασης

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται εισαγωγικά η σχέση γλώσσας και γεωπολιτικής και, συγκεκριμένα, ο ρόλος της μετάφρασης ως πράξης διαγλωσσικής επικοινωνίας που λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής ισχύος στο πλαίσιο της πολιτισμικής και πολιτικής επαφής και διάδρασης στο διεθνές επίπεδο, των μητροπολιτικών ή/και των περιφερειακών εθνικών σχηματισμών.

Διδακτική Ενότητα 2: Γλωσσολογία Σωμάτων Κειμένων και εφαρμογές στη σημασιολογία των διεθνών σχέσεων

Στην ενότητα αυτή, μετά από μια σύντομη εισαγωγή στη θεωρία και της μεθοδολογία της Γλωσσολογίας Σωμάτων Κειμένων (Corpus Linguistics), εστιάζουμε στην αξιοποίηση της τελευταίας στην λεξιλογική-σημασιολογική ανάλυση κειμενικού υλικού, με έμφαση στις έννοιες του

ειδικότερου πεδίου των διεθνών σχέσεων και στην εξέταση της σημασιολογικής τροπικότητας και διακύμανσής τους.

Διδακτική Ενότητα 3: Μετάφραση κειμένων (γεω)πολιτικού περιεχομένου: μεθοδολογία και ασκήσεις

Η ενότητα αυτή έχει εφαρμοσμένο χαρακτήρα και συγκεράζει το θεωρητικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο των δύο προηγηθεισών ενοτήτων, στην πράξη της μετάφρασης. Ως υλικό εργασίας χρησιμοποιούνται ενδεικτικά κείμενα γεωπολιτικού περιεχομένου της Αγγλικής και Γαλλικής, έμφαση δίδεται δε στη μεταφραστική μεθοδολογία επί τη βάση της συστημικής λειτουργικής ανάλυσης (SFL, Systemic Functional Linguistics) κατά Halliday.

Μάθημα - Διεθνείς Σχέσεις της Τουρκίας (Ρωσία-ΗΠΑ-Αραβικές Χώρες)

Διδακτική Ενότητα 1: Τουρκορωσικές Σχέσεις

Η Τουρκία εντοπίζεται γεωγραφικά στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρωπαϊκής ηπείρου και αποτελεί τον σύνδεσμο αυτής με την Ασία, συνορεύοντας με τις ζώνες της Μ. Ανατολής, του Καυκάσου, των Βαλκανίων, της ανατολικής Μεσογείου και έμμεσα της Κ. Ασίας. Η γεωπολιτική σημασία της ως σύνδεσμος, γεωγραφικός και στρατηγικός, απασχόλησε και απασχολεί την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας και των ΗΠΑ, καθώς και τις χώρες της Μέσης Ανατολής. Σκοπός της ενότητας που ακολουθεί είναι να παρουσιάσει και να αναλύσει τις παραμέτρους των σχέσεων της Τουρκίας με τις προαναφερθείσες χώρες, εντοπίζοντας το ρόλο που έπαιξε και παίζει η Τουρκία, καθώς και τα σημεία αναφοράς και τριβής των σχέσεών της με αυτές.

Διδακτική Ενότητα 2: Τουρκοαμερικανικές Σχέσεις

Η ενότητα εστιάζει στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και την μεταψυχροπολεμική περίοδο, όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα από τις κοινές ανησυχίες Τουρκίας και ΗΠΑ για τις επεκτατικές βλέψεις της ΕΣΣΔ και από το νέο ρόλο που αναζητά η Τουρκία στην μεταψυχροπολεμική περίοδο, σε μια γεωπολιτική ζώνη υψηλού στρατηγικού και οικονομικού ενδιαφέροντος για τις ΗΠΑ.

Διδακτική Ενότητα 3: Τουρκοαραβικές Σχέσεις

Στην τρίτη και τελευταία ενότητα παρουσιάζονται οι σχέσεις της Τουρκίας με τις αραβικές χώρες από την ίδρυση του Τουρκικού κράτους μέχρι και σήμερα. Σημείο αναφοράς θα αποτελέσουν ο

δυτικός προσανατολισμός της Τουρκίας και ο ρόλος της σε σημαντικά ζητήματα που απασχολούν την ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Μάθημα - Ανάλυση στρατιωτικών ικανοτήτων και ισορροπιών ισχύος στο γεωσύστημα της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής

Διδακτική Ενότητα 1: Ζητήματα πυρηνικής ισχύος

Στο πλαίσιο της διδακτικής ενότητας «Ζητήματα Πυρηνικής Ισχύος στο Γεωσύστημα της Μέσης Ανατολής» θα εξεταστούν τα ακόλουθα ζητήματα:

- A) Το πρόγραμμα ανάπτυξης βαλλιστικών πυραύλων από πλευράς του Ιράν και η πιθανή σύζευξή τους με πυρηνικές κεφαλές στο μέλλον.
- B) Οι συνέπειες που μπορεί να έχει παρόμοια πιθανότητα στην αντίληψη στρατηγικής ασφάλειας του Ισραήλ.
- Γ) Οι δυνατότητες του Ισραήλ να αδρανοποιήσει την απειλή του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος είτε με αντιβαλλιστικά όπλα είτε με προληπτική επίθεση.
- Δ) Η πιθανότητα πλήρους αποπυρηνικοποίησης της Μέσης Ανατολής και η δυνατότητα σταθεροποίησης της γεωγραφίας ασφάλειας στην περιοχή δια της αδρανοποίησης του ισραηλινού πυρηνικού οπλοστασίου.

Διδακτική Ενότητα 2: Ζητήματα συμβατικών στρατιωτικών ικανοτήτων και ισορροπιών ισχύος

Στο πλαίσιο της διδακτικής ενότητας «Ζητήματα Συμβατικών Στρατιωτικών Ικανοτήτων και Ισορροπιών Ισχύος στο Γεωσύστημα της Μέσης Ανατολής» θα εξεταστούν τα ακόλουθα ζητήματα:

- A) Οι δυνατότητες κρούσης της Ισραηλινής Αεροπορίας εναντίον των υπόγειων πυρηνικών εγκαταστάσεων του Ιράν.
- B) Οι ιρανικές δυνατότητες παθητικής και ενεργητικής αεράμυνας.
- Γ) Οι ικανότητες κρούσης της Ιρανικής Πολεμικής Αεροπορίας.

Οι ικανότητες αυτές θα εξεταστούν ως συνέχεια της ευρύτερης γεωστρατηγικής εξίσωσης που περιλαμβάνει τα βαλλιστικά όπλα και τις πυρηνικές ικανότητες Ιράν – Ισραήλ.

Διδακτική Ενότητα 3: Ζητήματα ασύμμετρων στρατιωτικών ικανοτήτων και νέων πολεμικών μεθοδολογιών

Στο πλαίσιο της διδακτικής ενότητας «Ζητήματα Ασύμμετρων Στρατιωτικών Ικανοτήτων και Νέων Πολεμικών Μεθοδολογιών στο Γεωσύστημα της Μέσης Ανατολής» θα εξεταστούν ενδεικτικές ασύμμετρες ικανότητες προβολής ισχύος από πλευράς του Ισραήλ και του Ιράν.

Μεταξύ των άλλων, θα εξεταστούν συστήματα κυβερνοπολέμου, κατευθυνόμενοι βαλλιστικοί πύραυλοι αντιραντάρ, τορπίλες υπερσπηλαίωσης (super cavity torpedoes) και η δυνατότητα δράσης σμηνών ταχυπλών σκαφών σε παράκτιο περιβάλλον (FIAC) εναντίον μεγάλων μονάδων επιφανείας. Η επικέντρωση της ισραηλινής ασύμμετρης ισχύος εξετάζεται όσον αφορά τη δυνατότητά της να επηρεάσει την εξέλιξη του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος. Η δε ιρανική ασύμμετρη ισχύς εξετάζεται κυρίως όσον αφορά τη δυνατότητά της να επιτύχει τον αποτελεσματικό έλεγχο των Στενών του Ορμούζ και της συνεπακόλουθης αδρανοποίησής τους ως διαύλου μεταφοράς υδρογονανθράκων.

Μάθημα - Εφηρμοσμένη Γεωπολιτική, Στρατηγική και Διπλωματία στο Ισλαμικό Σύμπλοκο Τουρκίας - Μ.Ανατολής

Διδακτική Ενότητα 1: Ανάλυσις Συσχετισμού Ισχύος

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με την Θεωρία της Ισχύος και τις έννοιες της πολυμορφίας της Ισχύος, του Διεθνούς Συστήματος, του Εθνικού Συμφέροντος, της Λογικής του Κράτους, του Συστήματος Λήψης Αποφάσεων, του Διλήμματος Ασφαλείας των Κρατών, της Υψηλής Στρατηγικής και της Πολιτικής Εθνικής Ασφαλείας, του Συσχετισμού Ισχύος, των Συντελεστών και Κριτηρίων Κρατικής Ισχύος, των Σκοπών, τους οποίους εξυπηρετεί η Ανάλυση Συσχετισμού Ισχύος, της φύσεως και ουσίας της Διπλωματίας, του ζητήματος της χρήσεως βίας ή της απειλής χρήσεως βίας, των πραγματιστικών επιδιώξεων και των γεωπολιτικών σταθερών, οι οποίες διέπουν τις σχέσεις μεταξύ Κρατικών Δρώντων, πέραν της οιονεί κανονιστικής νομομοποίησεως, καθώς και, συναφώς, του «Μύθου της Δημοκρατικής Ειρήνης».

Διδακτική Ενότητα 2: Εφηρμοσμένη Γεωπολιτική, Στρατηγική και Διπλωματία: Η περίπτωση των Βαλκανικών Πολέμων και του Μικρασιατικού Πολέμου

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με εφαρμογές των θεωρημάτων της Γεωπολιτικής, Στρατηγικής και Διπλωματίας, βάσει του Εμπειρικοϊστορικού Αναλυτικού Υποδείγματος της Νεο-Ρεαλιστικής Σχολής του Μονάχου. Γεωστρατηγική Ανάλυση Χώρου και ανάδειξη της γεωστρατηγικής σπουδαιότητας του Χώρου των Στενών των Δαρδανελίων, του Αρχιπελάγους του Αιγαίου και της Χερσονήσου του Αίμου, υπό το πρίσμα της Κλασσικής Αγγλοσαξονικής Γεωπολιτικής Σχολής και, κατ' ακολουθίαν, του διαρκούς ανταγωνισμού μεταξύ Θαλασσιών Δυνάμεων και Χερσαίων/Ηπειρωτικών Δυνάμεων. Διερεύνηση των Συμφερόντων των Μειζόνων Κρατικών Δρώντων, των μεταβαλλομένων Συσχετισμών Ισχύος μεταξύ Μεγάλων Δυνάμεων και των συνεπειών επί του Γεωπολιτικού Υποσυστήματος. Συναφώς, παρουσίαση της

δράσεως των Μικρών/Μεσαίων Δυνάμεων του Γεωπολιτικού Υποσυστήματος καθώς και των γεωστρατηγικών αποτελεσμάτων της.

Διδακτική Ενότητα 3: Εφηρμοσμένη Γεωπολιτική, Στρατηγική και Διπλωματία: Η Περίπτωση του Πολέμου των έξι ημερών

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με εφαρμογές των θεωρημάτων της Γεωπολιτικής, Στρατηγικής και Διπλωματίας, βάσει του Εμπειρικοϊστορικού Αναλυτικού Υποδείγματος της Νεο-Ρεαλιστικής Σχολής του Μονάχου. Ανάλυση του Περιφερειακού Συσχετισμού Ισχύος και των Εθνικών Συμφερόντων των Κρατικών Δρώντων, με ιδιαίτερη έμφαση στην Γεωπολιτική, Υψηλή Στρατηγική και Διπλωματία του Ισραήλ, κατά την περίοδο του Πολέμου των Έξι Ημερών. Συναφώς, διερεύνηση του Δόγματος Εθνικής Ασφαλείας του Ισραήλ, βάσει των γεωπολιτικών δεδομένων και με ιδιαίτερη συνεκτίμηση των μεταβαλλομένων Περιφερειακών Συσχετισμών Ισχύος. Ανάδειξη της λειτουργίας του Συστήματος Λήψεως Αποφάσεων του Ισραήλ καθώς και, συναφώς, των ενδοσυστημικών συσχετισμών και ανταγωνισμών ισχύος και επιρροής για την παραγωγή και εφαρμογή Στρατηγικής.